

Fine Arts
ISSN: 1308 7290 (NWSAFA)
ID: 2016.11.4.D0181

Status : Original Study
Received: July 2016
Accepted: October 2016

Mustafa Demir
Zeki Nacakçı

Mehmet Akif Ersoy University, mustafa_d3mir@hotmail.com,
znacakci@mehmetakif.edu.tr,
Burdur-Turkey

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2016.11.4.D0181>

**ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE, ÖĞRETMENLERİN BAĞLAMA KULLANMASINA YÖNELİK
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN COĞRAFİ BÖLGELERE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI**

ÖZ

Bu araştırma, ortaokul müzik eğitiminde bağlama çalgısının kullanılmasına yönelik öğrenci görüşlerinin coğrafi bölgelere göre belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma betimsel bir tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırmanın amaca ulaşabilmesi için öğrenci görüşlerini almaya yönelik anket uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2196 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada, müzik öğretmenlerinin bağlama çalmasına ilişkin öğrenci görüşlerinde, coğrafi bölgelere göre farklılık olduğu tespit edilmiş, öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik derslerinde bağlama kullanılmasına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bağlama, Müzik, Müzik Dersi,
Ortaokul Öğrencileri, Coğrafi Bölgeler

**COMPARING THE STUDENTS' OPINIONS ABOUT THE SECONDARY SCHOOL THEACHER'
USING BAĞLAMA IN MUSIC CLASSES ACCORDING TO THE GEOGRAHPICAL REGIONS**

ABSTRACT

This research has been carried out with in order to determine the students' opinions about the secondary school teachers' using bağlama in music classes according to the geographical regions. The research has been figured according to a descriptive scannig pattern. A survey aiming at taking the students' opinions has been conducted so as to reach the goals of the research. The study group is composed of 2196 students. In the light of the data resulting from the research, it has been identified that the students' opinions about teachers' using bağlama differ from region to region and students have a positive attitudes towards teachers' using bağlama.

Keywords: Bağlama, Music, Music Class,
Secondary School Students, Geographical Regions

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Bağlama, kökeni uygarlık tarihinin ilk dönemlerine dayandırılabilir olan ve günümüzde de Anadolu coğrafyasında yaşayan insanların çok güçlü bir kültürel ifade aracı sayılabilecek olan geleneksel bir telli çalgıdır (Kızıler, 2007). Bağlama, kökeninden itibaren insanların duygu ve düşüncelerinin aktarıldığı Türk halk müziği ezgilerinin icrasında yardımcı bir çalgı olmasının yanı sıra, hem inanç, hem de sohbet ve eğlence kültürü içinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Bundan dolayıdır ki, Anadolu da en geniş yaygınlık sahasına sahip ve ulusal kültürü içinde barındıran bir çalgıdır (Yaşar, 2012). Sözlü kültürün aktarılmasında önemli bir yer tutan bağlama; zaman içinde değişik formlara evrilmiş, değişik coğrafyalarda farklı isimlerle anılmış, Anadolu'da günümüzdeki formuna gelmiştir.

Binlerce yıllık geçmişi içinde, sayısız etnik kökenin, kültürün, dilin ve dinin var olduğu Anadolu, halk gelenekleri anlamında, eşine az rastlanır bir çeşitlilik kazanmıştır. Anadolu'nun tarihsel, kültürel, etnik ve mekânsal olarak da belirlediği koşullar içinde şekillenmiş, farklı karakterlerde "yerel" ya da "bölgesel" müzik kültürleri söz konusudur (Öztürk, 2016). Bununla birlikte bazen köyler ve ilçeler arasında da farklılıklar görülmektedir. Yöre insanının kendine özgü yaşayış biçimi ile üretmiş olduğu müziksel yapı arasında benzerliklerden söz edilebilir. Bu farklılıklar doğal olarak birçok açıdan ele alınarak incelenebilir (sosyolojik, sosyal psikolojik, coğrafik vb.) (Tarım, 2008). Ayrıca Anadolu'daki her halk çalgısının, müzik yapılarına (melodi, ritim, söz) göre farklı çalış tarzlarına sahiptir. Bu farklılıkların oluşmasının nedeni ise; çalgıların doğal fiziki yapıları (teknik yapı, akort ve perde sistemleri), çalış teknikleri (tezene-parmak ilişkisi, üfleme tekniği, yay çekme tekniği, parmak ilişkisi, vuruş teknikleri), dış etkiler (yöresel ritim, ezgi özellikleri), icracının müzikal ruhudur. (Aktı, 1995' ten akt. Oral, 2010). Çalgılarda geleneksel müzikler gibi zaman ve mekan ilişkisi içerisinde gelişim ve değişim göstermiştir.

Yöresellik ve bölgesellik Türk Halk Müziği terminolojisinde sıkça kullanılan terimlerdir. Bu terimlerin sıkça kullanılıyor olması, her yörenin farklı bir müzikal kimliği olduğu gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Burada yöre, coğrafi bir mekânı belirlemek için kullanılmaktadır. Bununla birlikte bu mekânın diğer mekânlardan farklı özelliklerine de gönderme yapılarak kullanılan bir terimdir. Yörelere arasındaki iklim, sosyal ve ekonomik tabakalaşma, davranış kalıpları vb. koşulların etkisiyle biçimlenen geleneksel yaşamın müziğe yansıttığı özgülüğe, bulunan yöre yada bölgenin müziği denilmektedir (Erzincan, 2006). Örneğin Karadeniz kıyıları, "horon müziği"; Ege kıyıları, "zeybek müziği"; Doğu bölgesi, "bar müziği"; Orta, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin büyükçe bir bölümü, "halay müziği"; Alevilerin yaşadıkları bölgeler, "deyiş-semah müziği"; Güneybatı, "teke müziği" olarak anılmaktadır (Öztürk, 2016).

Bu bağlamda, öteden beri Anadolu kültürü içerisinde yaşamlarını sürdüren ve şekillendiren öğrencilerimizin, genel müzik eğitiminde çevreden evrene ilkesinden hareketle Anadolu kültürü ile desteklenmiş bir eğitim süzgecinden geçmesi gerekir. Bu eğitim felsefesi öğrencilerin müziksel davranışları kazanması, sanatsal gelişimi ve mesleki yaşamlarına yön vermesi, okul içi ve dışı kazandığı estetik bakış açısını geliştirerek tüm yaşamında kullanabilmesi bakımından önemlidir (Nacakçı, 2010). Mevcut müzik eğitimi içerisinde ulaşılması, elde edilebilmesi ve kullanımı bakımından pratik olan blok flüt, hem öğrenci hem de öğretmen çalgısı olarak sıkça kullanılmaktadır. Demir ve Nacakçı' nın 2015' te

yaptığı çalışmada, öğrenciler müzik derslerinde sırasıyla gitar ve bağlama çalgılarını kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Araştırma konusunun verilerini oluşturan öğrencilerinde bu halk geleneği içinde doğup büyüdüğü gerçeğinden hareketle, farklı bölgelere ait müzik kültürünün öğrenciler üzerinde nasıl bir etki yarattığı ve müzik öğretmenlerinin derslerde bağlama kullanmasıyla ilgili görüşleri araştırma konusunun temelini oluşturmuştur.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin, öğretmenlerin müzik derslerinde bağlama kullanmasına ilişkin görüşlerinin coğrafi bölgelere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca çalışmada, müzik dersinde bağlama kullanılması ilişkin öğrenci görüşlerinin bölgelerin yerel müzikal özellikleri özelinde, tespit etmesi bakımından önemlidir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

- Müzik derslerinde, Öğretmenlerin bağlama kullanmalarına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- Öğrencilerin bağlama çalgısının kullanılmasına ilişkin görüşlerinde coğrafi bölgelere göre anlamlı fark var mıdır?

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Araştırmanın Modeli (Research Model)

Ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf müzik derslerinde öğrencilerin bağlama çalgısının kullanılmasına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, betimsel bir tarama modeliyle desenlenmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlamaktadır. Birey ya da kurumlar kendi koşulları içerisinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır, herhangi bir şekilde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2002:77). Ayrıca, tarama modeli nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarının birlikte kullanılabilmesine olanak sağlayan bir modeldir (Kırcaali-İftar, 1997:5).

3.2. Çalışma grubu (Study Group)

Araştırmada çalışma gurubu olarak öğrenci görüşü alınacak illerin belirlenmesinde, ülkemizin içinde bulunduğu farklı halk kültürleri gözetilmiş, ülkemizin her coğrafi bölgesinden iller seçilmiştir. Bu bağlamda Kırşehir, Ankara, Erzincan, Van, Burdur, Isparta, Bursa, İstanbul, Kastamonu, Trabzon, Mardin, Şanlıurfa, İzmir ve Kütahya illerindeki ortaokullar araştırma için çalışma grubunda uygulama yapılacak olan iller olarak belirlenmiştir. Çalışma grubundaki öğrencilerin öğrenim gördüğü illere göre dağılımı Tablo 1' de gösterilmiştir. Çalışma grubu 2196 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %9'u Ankara, %8,6' sı Burdur, %7,4'ü Bursa, %5,6'sı Erzincan, %8,1'i Isparta, %6,6'sı İstanbul, %8,2'si İzmir, %6,2'si Kastamonu, %7,9'u Kırşehir, %7,1'i Kütahya, %6,8'i Mardin, %7'si Trabzon, %4,4'ü Şanlıurfa, %6,9'u Van illerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 1. Çalışma grubunu oluşturan illerin dağılımı
(Table 1. The Distribution of the cities constituting the study group)

İller	f	%
Ankara	197	9
Burdur	189	8,6
Bursa	162	7,4
Erzincan	124	5,6
Isparta	178	8,1
İstanbul	146	6,6
İzmir	181	8,2
Kastamonu	137	6,2
Kırşehir	173	7,9
Kütahya	157	7,1
Mardin	150	6,8
Trabzon	154	7
Urfa	97	4,4
Van	151	6,9
Toplam	2196	100

3.3. Veri Toplama Aracı (Data Collecting Instrument)

Araştırmanın veri toplama boyutunu 2196 öğrenciye uygulanan anket oluşturmaktadır. Anketin geliştirilmesinde, literatür taraması sonucunda elde edilen verilerden yararlanılarak taslak anket formu hazırlanmıştır. Anket formu hazırlandıktan sonra geçerlik çalışması yapılmıştır. Anketin kapsam geçerliliğinde alan içi ve alan dışı dört uzman görüşünden yararlanılmıştır. Anket uzman görüşlerine sunulduğu alınılan öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılmış ve anket formu ön uygulama için hazır duruma getirilmiştir. Anket formunun ön uygulaması için, çalışma evreninden seçilen örnekleme benzer özellikler taşıyan 6, 7 ve 8. sınıf 288 öğrenciye ön uygulaması yapılmıştır. Anket uygulanacak öğrencilerin yaşları dikkate alınarak 3'lü likert tipi (Katılıyorum, Kısmen, Katılmıyorum) olarak uygulanmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%) değerleri alınmıştır. Verilerin coğrafi bölgelere göre karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U testleri yararlanılmıştır. Araştırma verilerinin tüm istatistiksel çözümlenmeleri SPSS paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

(Result and Comment Related to The First Sub Problem)

"Müzik derslerinde, Öğretmenlerin bağlama kullanmalarına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?" alt problemine ilişkin bulgular için yüzde, frekans kullanılmış ve sonuçları Tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin müzik derslerinde bağlama kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı

(Table 2. The Distribution of student' opinions regarding teacher's usage of baglama in music lessons)

Öğretmenimizin derslerde bağlama çalmasını isterim	f	%
Katılıyorum	1454	66,2
Kısmen	393	17,9
Katılmıyorum	348	15,9
Toplam	2196	100

Öğrenciler "Öğretmenimizin derslerde bağlama çalmasını isterim" önermesine %66,2 'si "katılıyorum" , %17,2 'si "kısmen" , %15,9 'u "katılmıyorum" biçiminde görüş belirtmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun müzik derslerinde öğretmenlerinin bağlama çalmasını istedikleri söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Result and Comment Related to The Second Sub Problem)

"Öğrencilerin bağlama çalgısının kullanılmasına ilişkin görüşlerinde coğrafi bölgelere göre anlamlı fark var mıdır?" alt problemine ilişkin bulgular için Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U testleri uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3 ve Tablo 4' te gösterilmiştir. Bu alt problemde farklı bölgelere göre öğrencilerin bağlama çalgısına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu kapsamda "Öğretmenimizin Derslerde Bağlama Çalmasını İsterim" önermesi Kruskal Wallis testine göre analiz edilmiş, bulgular aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 3. Önermeyle ilgili öğrenci görüşlerinin bölgelere göre kruskal wallis testi analizi

(Table 3. The Analysis of kruskal wallis test of students' opinions concerning the proposal to regions)

Bölge	n	Sıra Ort	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Akdeniz (A)	367	889,90	6	136,064*	,000	A-DA, A-E, A-GDA,
Doğu Anadolu (DA)	275	1300,53				A-IA, A-K, A-M,
Ege (E)	338	1060,64				DA-E, DA-GDA,
G.doğu Anadolu (GDA)	247	1217,95				DA-İA,
İç Anadolu (İA)	370	1190,33				DA-K, DA-M,
Karadeniz (K)	291	1115,40				E-GDA, E-IA,
Marmara (M)	308	986,14				GDA-K, GDA-M,
						İÇ-M, K-M

* p<.05

Tablo 3' te görüldüğü gibi önerme ile ilgili öğrenci görüşlerinde bölgelere göre anlamlı düzeyde farklılık görülmektedir (H=136,064; SD=6; p<.05). Farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını bulmak için Mann-Whitney U testleri yapılmış ve sonuçlar Tablo 4' te gösterilmiştir.

Akdeniz bölgesi ile ilgili bulgular:

Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde, Akdeniz bölgesi ile Doğu Anadolu bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=31794,000; p<.05). Buna göre, sıra ortalamaları dikkate alındığında Doğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Akdeniz bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde, Akdeniz bölgesi ile Ege bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=52448,500; p<.05). Buna göre, sıra ortalamaları dikkate alındığında Ege bölgesindeki öğrencilerin, öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Akdeniz bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Akdeniz bölgesi ile Güneydoğu Anadolu bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=52448,500; p<.05). Buna göre, sıra ortalamaları dikkate alındığında Güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Akdeniz bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Önermeyle ilgili öğrenci görüşlerinin bölgelere göre mann-whitney u testi analizi
(Table 4. The Analysis of mann-whitney u test of students' opinions concerning the proposal to regions)

Bölgeler	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Akdeniz	367	270,63	99322,00	31794,000*	.000
Doğu Anadolu	275	389,39	107081,00		
Akdeniz	367	326,91	119976,50	52448,500*	.000
Ege	338	381,33	128888,50		
Akdeniz	367	269,30	98832,50	31304,500*	.000
Güneydoğu Anadolu	247	364,26	89972,50		
Akdeniz	367	269,30	98832,50	31304,500*	.000
Güneydoğu Anadolu	247	364,26	89972,50		
Akdeniz	367	318,70	116962,50	49434,500*	.000
İç Anadolu	370	418,89	154990,50		
Akdeniz	367	300,74	110371,00	42843,000*	.000
Karadeniz	291	365,77	106440,00		
Akdeniz	367	322,62	118769,00	51241,000*	.022
Marmara	308	355,13	109381,00		
Doğu Anadolu	275	343,62	94495,00	36405,000*	.000
Ege	338	277,21	93696,00		
Doğu Anadolu	275	272,32	74888,50	30986,500*	.014
Güneydoğu Anadolu	247	249,45	61614,50		
Doğu Anadolu	275	341,59	93937,00	45763,000*	.002
İç Anadolu	370	309,18	114398,00		
Doğu Anadolu	275	307,01	84426,50	33548,500*	.000
Karadeniz	291	261,29	76034,50		
Doğu Anadolu	275	336,61	92568,00	30082,000*	.000
Marmara	308	252,17	77668,00		
Ege	338	275,16	93002,50	35711,500*	.000
Güneydoğu Anadolu	247	317,42	78402,50		
Ege	338	332,80	112485,50	55194,500*	.001
İç Anadolu	370	374,33	138500,50		
Ege	338	307,96	104089,00	46798,000	.211
Karadeniz	291	323,18	94046,00		
Ege	338	333,70	112791,00	48604,000	.097
Marmara	308	312,31	96190,00		
Güneydoğu Anadolu	247	312,62	77217,00	48801,000	.589
İç Anadolu	370	306,58	113436,00		
Güneydoğu Anadolu	247	282,33	69734,50	32770,500*	.026
Karadeniz	291	258,61	75256,50		
Güneydoğu Anadolu	247	311,87	77033,00	29671,000*	.000
Marmara	308	250,83	77257,00		
İç Anadolu	370	340,46	125970,00	50335,000	.068
Karadeniz	291	318,97	92821,00		
İç Anadolu	370	368,38	136302,00	46293,000*	.000
Marmara	308	304,80	93879,00		
Karadeniz	291	317,57	92414,00	39700,000*	.005
Marmara	308	283,40	87286,00		

* p<.05

Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Akdeniz bölgesi ile İç Anadolu bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=49434,500; p<.05). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, İç Anadolu bölgesindeki öğrencilerin, öğretmenlerinin derslerde başlama çalmasını Akdeniz bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Akdeniz bölgesi ile Karadeniz bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=42843,000; p<.05). Buna

göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Karadeniz bölgesindeki öğrencilerin, öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Akdeniz bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde, Akdeniz bölgesi ile Marmara bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=51241,000$; $p<.05$). Buna göre, sıra ortalamaları dikkate alındığında Marmara bölgesindeki öğrencilerin, öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Akdeniz bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Bu önerme için Akdeniz bölgesine ilişkin sıra ortalamasına ve anlamlı farklara bakıldığında, bu bölgedeki öğrenci görüşlerinin diğer bölgelere göre düşük olduğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle Akdeniz bölgesindeki öğrencilerin, müzik dersinde öğretmenlerinin bağlama çalmasına ilişkin görüşlerinin diğer bölgelerdeki öğrencilere göre daha düşük olduğu söylenebilir. Akdeniz bölgesinde kullanılan yerel çalgılara bakıldığında kabak kemane, sipsi ve curanın daha çok kullanıldığı görülmektedir. Bu durumun öğrenci görüşlerinde ortaya çıkan farkı açıklayabileceği söylenebilir.

Doğu Anadolu bölgesi ile ilgili bulgular:

Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Doğu Anadolu bölgesi ile Ege bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=36405,000$; $p<.05$). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Doğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin, öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Ege bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Doğu Anadolu bölgesi ile Güneydoğu Anadolu bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=30986,500$; $p<.05$). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Doğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Doğu Anadolu bölgesi ile İç Anadolu bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=45763,000$; $p<.05$). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Doğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını İç Anadolu bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Doğu Anadolu bölgesi ile Karadeniz bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=36405,000$; $p<.05$). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Doğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Karadeniz bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Doğu Anadolu bölgesi ile Marmara bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=30082,000$; $p<.05$). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Doğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Marmara bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Bu önerme için Doğu Anadolu bölgesine ilişkin sıra ortalamalarına ve anlamlı farklara bakıldığında, bu bölgedeki öğrenci görüşlerinin diğer bölgelere göre yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle Doğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin, müzik dersinde öğretmenlerinin bağlama çalmasına ilişkin görüşlerinin diğer bölgelerdeki öğrencilere göre yüksek olduğu söylenebilir. Doğu Anadolu bölgesinde görülen aşıklık geleneğinde bağlama etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Buradan hareketle bu bölgedeki öğrencilerin bağlamaya olan ilgilerinin diğer bölgelerdeki öğrencilere kıyasla daha fazla olmasının nedeninin aşıklık geleneği ile ilişkili olduğu söylenebilir.

Ege bölgesi ile ilgili bulgular:

Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Ege bölgesi ile Güneydoğu Anadolu bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=35711,500; p<.05). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Ege bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Ege bölgesi ile İç Anadolu bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=55194,500; p<.05). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, İç Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Ege bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Ege bölgesinin özellikle kıyı kesimi Zeybek bölgesi olarak bilinir. Gelenek içinde zeybek müziğinde davul zurna tercih edilmiş, zaman içinde bağlamada kullanılmaya başlanmıştır. Bu durumun ortaya çıkan farkı açıkladığı söylenebilir.

Güneydoğu Anadolu bölgesi ile ilgili bulgular:

Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Güneydoğu Anadolu bölgesi ile Karadeniz bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=29671,000; p<.05). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Karadeniz bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Güneydoğu Anadolu bölgesi ile Marmara bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=29671,000; p<.05). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, Güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Marmara bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Yerel müziklerde bağlama kullanımı incelendiğinde, Güneydoğuda Kerkük geleneği ve Urfa' da ki sıra gecesi geleneğinde çok daha fazla kullanılmaktadır. Buradan hareketle iki bölge arasındaki farkın yerel müzik kültüründen kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumun ortaya çıkan farkı açıkladığı söylenebilir.

İç Anadolu bölgesi ile ilgili bulgular:

Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde İç Anadolu bölgesi ile Marmara bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=46293,000; p<.05). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, İç Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Marmara bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. İç Anadolu bölgesindeki yerel müzikte bağlamanın etkin bir şekilde kullanıldığı görülebilir. Bu kullanım Kırşehir, Konya, Ankara, Kayseri ve Yozgat gibi illerde sadece bağlamaya özel tavırlar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca Sivas ve Çorum yöresinde yoğun görülen alevi inancında bağlamaya olan öneminde bu ilgiyi arttırdığı söylenebilir. Bunun yanında bozlaklar, oturak türküleri, Seymen geleneği, sürmeli türküleri bu bölgedeki yerel müzik kültürünün gelişmiş olduğu görülebilir. Buradan hareketle ortaya çıkan farkın bu durumdan kaynaklandığı söylenebilir.

Karadeniz bölgesi ile ilgili bulgular:

Tablo 4'te görüldüğü gibi önerme 1 ile ilgili öğrenci görüşlerinde Karadeniz bölgesi ile Marmara bölgesi arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=39700,000; p<.05). Buna göre sıra ortalamaları dikkate alındığında, İç Anadolu bölgesindeki öğrencilerin öğretmenlerinin derslerde bağlama çalmasını Marmara bölgesindeki öğrencilere göre daha fazla istedikleri anlaşılmaktadır. Genel kanının aksine Karadeniz

bölgesi yerel çalgısı kemençe olarak bilinse de kemençe bölgenin sadece doğusunda çalınmaktadır. Bölgede bağlama etkin olarak kullanılır. Ayrıca bağlama yapımında kullanılan malzemelerin (özellikle tekne) kaynağının bu bölge olması, ortaya çıkan farkın nedenleri arasında gösterilebilir. Sıra ortalamasına ve (U-p<.05) değerlerine bakıldığında önerme 1 ile ilgili Ege Karadeniz, Ege Marmara, Güneydoğu Anadolu İç Anadolu, İç Anadolu Karadeniz bölgeleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

5. SONUÇ (CONCLUSION)

Yapılan araştırmada,

- Öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretmenlerinin müzik derslerinde bağlama çalmasını istedikleri görülmüştür.
- Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu bölgelerini temsil eden illerde yaşayan öğrenciler Karadeniz, Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerini temsil eden illerde yaşayan öğrencilere göre bağlamaya ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin müzik derslerinde bağlama kullanılmasının ve bağlamaya olan sevgi, beğenilerine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu görülmektedir. Türk müzik kültürü içerisinde var olan ve asırlardır süregelen çalıp söyleme geleneğinde bağlamanın kullanıldığı bilinmektedir. Buna göre, Öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretmenlerinin müzik derslerinde bağlamayı etkin olarak çalınmasını istedikleri görülmüştür. Bu bağlamda türkü öğretiminin bağlama ile desteklenmesi, kültür aktarımının sürekliliği açısından da son derece önemli olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın diğer alt probleminde, ülkenizde coğrafi bölge sayımı yapılmaksızın genelde tüm bölgelerde öğrencilerin derslerde bağlama çalınmasını istedikleri görülmüştür. Özelde ise Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu bölgelerini temsil eden illerde yaşayan öğrenciler Karadeniz, Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerini temsil eden illerde yaşayan öğrencilere göre bağlamaya ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğu görülmüştür.

6. ÖNERİLER (RECOMMENDATIONS)

Öğrencilerin bağlama çalgısına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu görülmektedir. Müzik dersinin daha eğlenceli bir ders olması için öğrencilerin görüşlerini de dikkate almak gereklidir. Müzik dersinde öğrencilerin çalmak istediği çalgıları kullanmak; müzik dersinin amaçlarına ulaşmasına fayda sağlayacaktır. Öğrenci görüşleri dikkate alındığında genel müzik eğitiminde bağlamayı müzik derslerinde kullanmak öğrencileri olumlu yönde etkileyeceğinden derslerde bağlamayı daha etkin kullanmak gerekmektedir. Müzik derslerinde öğrencilerin kendi halk çalgılarını çalma istekleri dikkate alınmalıdır. Türk halk müziğinin önemli bir çalgısı olan bağlamanın, müzik ders kitaplarında yer alan türkülerin öğretilmesinde kullanılmasının öğrenciler üzerinde olumlu etki yaratacağının göz ardı edilmemelidir.

NOT (NOTE)

Bu çalışma "Ortaokul 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Derslerinde Bağlama Çalgısının Kullanımına İlişkin Görüşleri" isimli, 1. Yazar tarafından yazılmış yüksek tezinin bir bölümünden oluşmaktadır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Yaşar, S., (2012). Temel Bağlama Öğretimi Başlangıç Düzeyine Yönelik Olarak Önerilen Tezene Tekniğinin Ezgi-Eser Çözümlemede Öğrencilerin Bağlama Çalma Becerilerine Etkisinin İncelenmesi. Akademik Bakış Dergisi, 28, (Ocak-Şubat 2012), 1-20.
- Kızıler, Z.G., (2007). Bağlamadaki "Şelpe" Tekniği Yeni Uygulamalarının Armonik ve Melodik Yönden Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tarım, C., (2008). Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi İle İlgili Alıştırmalar ve Etütler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Ana Sanat Dalı.
- Oral, M., (2010). Bağlamada Belli Başlı Yöresel Tavrıların İcrasında Bozuk Düzen İle Bağlama Düzeni Arası Transpozisyonda Oluşan Duyum Farklılıkları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Ana Sanat Dalı.
- Erzincan, M., (2006). Türk Halk Müziğinde Uyarlama Kavramı ve Bağlamaya Uyarlanan Dört Zeybek Ezgisi Üzerinde Müzikal Analiz. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Ana Sanat Dalı.
- Nacakçı, Z., (2010). Müzik Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri ve Programı Uygulama Yöntemlerinin Belirlenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 150, (2010/Kış), 353-364.
- Demir, M. ve Nacakçı, Z., (2015). Ortaokul 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Derslerinde Bağlama Çalgısının Kullanımına İlişkin Görüşleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7/13, (2015/Haziran), 172-181.
- http://www.sazadair.com/sazadair/index.php?option=com_content&task=view&id=30 Öztürk, O.M. Türkiye'deki Toplumsal Değişim Süreci Ve Anadolu Müziği. Erişim Tarihi: 15/02/2016